

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4161/2025
10.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милка Ценић. адвокат из ..., против туженог ББ Из ..., чији је пуномоћник Јелена Митровић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права и дечијег издржавања, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 365/23 од 03.10.2023. године, у седници одржаној 10.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 365/23 од 03.10.2023. године у делу којим је одлучено о вршењу родитељског права и обавези дечијег издржавања.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П2 92/20 од 12.06.2023. године, ставом првим изреке, заједничка малолетна деца странака ВВ рођена ... године у ... и ГГ рођен године у ..., поверена су мајци АА која ће самостално вршити родитељско право. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име свог доприноса у издржавању малолетне ћерке ВВ плаћа месечно 11.000,00 динара и у издржавању малолетног сина ГГ плаћа месечно износ од 9.000,00 динара, и то почев од 12.05.2020. године као дана подношења тужбе па убудуће све док таква обавеза траје или се не измени, и то најкасније од првог до петог у месецу за текући месец, с тим да доспеле а неисплаћене износе умањене за плаћене доприносе за издржавање дужан је да исплати одједном, у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом трећим и четвртим изреке, уређен је начин одржавања личних односа између туженог и мал. деце. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован предлог туженог да му се мал. син ГГ повери на самостално вршење родитељског права, уреди начин одржавања личних односа мал. ГГ са мајком и она обавезе на плаћање издржавања мал. ГГ у износу од 6.000,00 динара. Ставом шестим изреке, одлучено је о трошковима поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 365/23 од 03.10.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и наведена првостепена пресуда је потврђена у ставу првом, другом и петом изреке. Ставом

другим изреке укинута је првостепена пресуда у ставовима трећем, четвртном и шестом изреке и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23) и члана 28. Породичног закона, и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни битна повреда из члана 374. став 1. на коју се наводима ревизије указује. Чињенично стање које је првостепени суд утврдио као релевантно за донету одлуку о вршењу родитељског права и дечијем издржавању, другостепени суд је прихватио, као и правне разлоге на којима је она заснована у ој примени материјалног права, те уз дату оцену о битним жалбеним наводима и разлозима које је узео у обзир по службеној дужности, поступио у складу са одредбама члана 396. став 1. и 2. ЗПП. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије указује, није предвиђена као разлог због којег се ревизија може изјавити, према члану 407. став 1. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, у ванбрачној заједници тужиље АА и туженог ББ рођено је двоје заједничке деце, ћерка ВВ рођена ... године и син ГГ рођен ... године. Од престанка ванбрачне заједнице оба малолетна детета живе са мајком у Тужени такође живи у ..., по професији је ..., радно способан, приходе остварује производњом и продајом ..., у тим пословима помаже му супруга са којом живи у брачној заједници и како је навео просечно месечно заради од 50.000,00 динара до 60.000,00 динара. Мајка деце је запослена у ... у ... и остварује зараду у износу од 65.668,00 динара. Са децом живи у одговарајућем стану у власништву. Утврђено је да мајка деце располаже условима и компетенцијама да одржи стабилну средину која је негујућа и подржавајућа за даљи развој деце, мал. ВВ која похађа средњу школу и партиципира слободно израженом вољом да живи са мајком као родитељем који ће самостално вршити родитељско право, и мал. ГГ као детета ... узраста, чијим је узрадно-развојним потребама дужна пажња посвећена. Према прибављеном мишљењу надлежног органа старатељства обе странке су функционални родитељи али нису истих способности да на адекватан начин препознају потребе деце. У прилог овоме говоре и околности које су узроковале потребу превладавања отпора мал. ВВ да се виђа са оцем, уз одговарајућу укљученост органа старатељства у периоду виђања у контролисаним условима по привременој мери коју је суд одредио у току трајања овог поступка, са исходом да се одржавање личних односа наставило по њиховом договору, повременим изласцима у ресторан. Мал. ГГ редовно одлази код оца, код њега радо борави и преноћи у стану. Развијање афирмативног односа између оца и сина, без сумње доприноси правилном развоју личности детета. Међутим, оцена о најбољем интересу детета укључује и низ других фактора. У овом случају свестрано сагледани фактори говоре у прилог закључка о предностима мајке за самостално вршење родитељског права. Деца су од рођења била усмерена на мајку која је испољила капацитет да одржи стабилну средину за одрастање деце, способна да препозна и на

адекватан начин одговори њиховим потребама, у родитељској улози функционална и подржавајућа за даљи развој деце.

Пресуде нижестепених судова засноване су на закључку да је у најбољем интересу малолетне деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права и обавези оца да доприноси њиховом издржавању месечним износом од 11.000,00 динара за издржавање мал. ВВ односно 9.000,00 динара за издржавање мал. ГГ. Досуђени износи представљају половину суме средстава потребних за њихово издржавање на месечном нивоу.

Врховни суд налази да ревизија туженог није основана у оспоравању правилности побијане пресуде.

Правилно су нижестепени судови применили материјално право и утврдили најбољи интерес малолетне деце као опредељујући за одлуку да мајка самостално врши родитељско право, у складу са прибављеним стручним мишљењем органа старатељства, одговарајућом оценом о свим елементима најбољег интереса малолетне деце, као и способности родитеља да задовоље развојне, васпитне, емоционалне и друге потребе деце утврђене у смислу чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона. Мал. ГГ показује близак емоционални однос и са оцем и са мајком. У ситуацији када су оба родитеља мотивисана за вршење родитељског права, опредељујућа за одлуку је оцена о најбољем интересу детета. Мајка као родитељ испољава способност да континуирано препознаје и испуњава развојне, васпитне, емоционалне и стабилне стамбене потребе оба детета, као и капацитет за одржавање породичних веза у суживоту са децом, што је фундаментални елемент појма породичног живота, гарантованог чланом 8. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Правилно је одлучено и о обавези издржавања малолетне деце. Критеријуми за одређивање издржавања прописани су чланом 160. Породичног закона, тако да се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна у минималној суми издржавања. Правилно су у конкретном случају утврђене потребе мал. ВВ и мал. ГГ према њиховом узрасту и уобичајеним животним потребама, као и прилике оца, те утврђена његова обавеза издржавања у износима који ће уз допринос мајке на адекватан начин задовољити потребе мал. деце.

Наводима ревидента оспорава се објективност налаза и мишљења органа старатељства, истиче да нису узете у обзир чињенице које се тичу избора емотивног партнера мајке, да је у поступку грубо повређено право мал. ГГ чије се жеље не узимају у обзир противно одредби члана 13. став 1. Закона о рафитикацији Конвенције Уједињених Нација о правима детета, занемарују фотографије о неуредности доњег веша детета у предшколској установи и негодује што није прихваћено да се обави вештачење мал. ГГ. Везано за издржавање деце, ревидент истиче да суд није ценио чињенице да је он незапослен и да му је отежано запослење у ...-ој години живота, да нема уписане имовине на своје име и да му није доступна девизна уштеђевина коју је одложио у сеф у стану, чију шифру сматра да је тужила променила.

По оцени Врховног суда, правилност побијане пресуде у погледу одлуке о поверавању малолетне деце мајци на самостално вршење родитељског права и висини издржавања, није доведена у питање наводима изнетим у ревизији туженог.

Породичним законом прописано је у члану 60. став 4. да дете које је навршило 15-у годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити са којим ће родитељем живети, а у члану 65. став 4. да дете које је навршило 10-у годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. Мал. ГГ је рођен ... године. У току вођења судског поступка био је ... узраста. За тај узраст се не везује право детета да изрази своје мишљење у поступку који се води о његовим правима. Такво право дете има тек на узрасту који омогућује да слободно формира своје мишљење и непосредно га изрази у поступку. Зато нема повреде права детета како се ревизијом погрешно тумачи.

Подобност родитеља за вршење родитељског права условљена је односом према деци, а не избором емотивног партнера родитеља. Задесна ситуација детета у вртићу није од таквог значаја да компромитује родитељску компетенцију тужиље као негујућег родитеља двоје здраве деце правилног развоја. Мишљење органа старатељства није доведено у питање изнетим примедбама туженог, нити је било потребе да се обави вештачење малолетног ГГ, како се ревизијом импутира. То ни из разлога достављеног извештаја дечијег психијатра у ком се наводи да је дете изузетно везано за оца. Таква опсервација не значи одсуство емоционалне блискости са мајком, насупрот комплексније опсервације органа старатељства да је мал. ГГ емотивно везан како за мајку, тако и оца, а мал. ВВ само за мајку, и датог мишљења којим су поред деце обухваћени и родитељи, као и оцена о способностима родитеља понаособ да удовоље свеобухватним потребама детета.

Имајући у виду да тужени нема других обавеза издржавања, да његово двоје одрасле пунолетне деце живе у ... и имају своје породице, да се тужени и док је живео у ... бавио производњом ..., и наставио да се тим послом бави, у дугогодишњој пракси, оспоравање одлуке о висини доприноса за дечије издржавање није основано.

Обавеза издржавања малолетне деце је приоритетна и не трпи одлагање. Тој обавези су родитељи дужни да удовоље ангажовањем свих својих средстава и потенцијала. Деци се мора обезбедити константан прилив средстава неопходних за издржавање. Тужени је дужан да се у пуном капацитету ангажује да обезбеди средства која су неопходна за издржавање деце. Деца живе са мајком чија су примања скромна, а могућности стицања прихода ограничене, имајући у виду широк обим њених свакодневних обавеза око двоје деце. Зато, обавеза туженог не може бити нижа од одређене у износу од 11.000,00 динара за старије дете средњошколског узраста, односно 9.000,00 динара за млађе дете, којим се износима тек део њихових потреба обезбеђује.

Из изнетих разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци, применом члана 414. Закона о парничном поступку.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић